

Examen VMBO-KB

2019

tijdvak 1
vrijdag 10 mei
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE KB

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Achter het correctievoorschrift is een aanvulling op het correctievoorschrift opgenomen.

Dit examen bestaat uit 26 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfoopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 52 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1 Test zonnebrandmiddelen

- 4p 1 **Zoekend lezen**
Kruis in de uitwerkbijlage aan welke uitspraak juist of onjuist is.

Tekst 2 Het verdriet van Minoes

- 10p 2 **Samenvattingsopdracht**
Vat de tekst 'Het verdriet van Minoes' samen in maximaal 200 woorden. Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende elementen:
- 1 De reden waarom hoogleraar Pim Martens duurzaamheid veranderde in dierzaamheid;
  - 2 Wat Pim Martens precies wilde weten over de relatie tussen mensen en huisdieren;
  - 3 De relatie tussen mensen en huisdieren in de prehistorie en in onze tijd;
  - 4 Een bewijs volgens bioloog Edward Wilson dat mensen erop zijn ingesteld om alles wat leeft lief te hebben;
  - 5 De uitkomst van een Amerikaans onderzoek dat in 1980 is uitgevoerd;
  - 6 Drie voorbeelden waaruit blijkt dat de verbondenheid van mensen met dieren sterker wordt;
  - 7 Wat psycholoog Paul Ekman heeft ontdekt over gezichtsuitdrukkingen en bepaalde emoties bij mensen;
  - 8 De conclusie van het onderzoek door Pim Martens ten aanzien van emoties bij dieren;
  - 9 Het gevolg van het voortdurende onderzoek van Pim Martens naar duurzaamheid en dierzaamheid.

Tekst 3 Wat deze nieuwe verkeersborden betekenen?

- 1p 3 Welk woord past het best bij deze advertentie?
Volgens deze advertentie is kennis over de nieuwe verkeersborden vooral
- A bruikbaar.
  - B noodzakelijk.
  - C overbodig.
- 1p 4 Voor welke doelgroep is deze advertentie vooral bestemd?
voor alle mensen die
- A al een tijdje hun rijbewijs hebben
  - B opnieuw rijexamen moeten doen
  - C van plan zijn om hun rijbewijs te gaan halen
  - D veilig over straat willen

- 1p 5 In de advertentie staan verschillende vragen over hoe lang het geleden is dat mensen hun rijbewijs hebben gehaald.
Wat willen de makers van de advertentie hiermee bereiken?
Ze willen mensen die al langer hun rijbewijs hebben
- A informeren over de nieuwe verkeersborden die binnenkort langs de weg te vinden zijn.
  - B laten nadenken over het feit dat hun kennis van verkeer niet meer actueel is.
  - C oproepen om hun rijbewijs niet te laten verlopen, maar tijdig te verlengen.
  - D overhalen om niet te lang te wachten met het volgen van een opfriscursus.
- 1p 6 Welke afbeelding past het best bij de inhoud van deze advertentie?

A

B

C

D

Tekst 4 Liften nieuwe stijl

- 1p 7 De titel is 'Liften nieuwe stijl'.
Wat wordt er met die nieuwe stijl bedoeld?
Nieuwe stijl betekent dat automobilisten
- A die lifters meenemen vaak twintigers zijn.
  - B lifters meenemen voor grote afstanden.
  - C lifters vinden via internet.
  - D zelf de prijs van de autorit bepalen.

- 1p 8 Wat doet de schrijver in alinea 1?
A Hij benoemt een kritisch standpunt.
B Hij beschrijft een opvallende ontwikkeling.
C Hij geeft de opbouw van de tekst aan.
D Hij geeft een samenvatting van de rest van de tekst.
- 1p 9 Wat is volgens Veron Wormeester het grootste verschil tussen het liften van vroeger en het liften van nu?
Volgens Veron Wormeester was liften vroeger
A echt veel veiliger, want vroeger was er minder criminaliteit.
B heel onzeker, maar nu kun je van tevoren een lift reserveren.
C meer vervuilend voor het milieu, want nu zijn auto's schoner.
D veel goedkoper, want auto's zijn een stuk duurder geworden.
- 1p 10 Wat zijn de belangrijkste redenen van lifters om gebruik te maken van BlaBlaCar?
Kruis in de uitwerkbijlage de vier belangrijkste redenen voor lifters aan.
- 1p 11 Wat is voor zowel de automobilist als de lifter de belangrijkste reden om gebruik te maken van BlaBlaCar?
Zowel de automobilist als de lifter
A belasten het milieu minder.
B delen de kosten.
C hebben onderweg wat aanspraak.
D kunnen om beurten rijden.
E zijn minder reistijd kwijt.
- 1p 12 In alinea 4 staat het woord 'deeleconomie'. (regel 64)
Welke situatie past ook bij de deeleconomie?
A Klaas doet vrijwilligerswerk in een bejaardencentrum.
B Sara geeft geld aan muzikanten die op straat muziek maken.
C Sophie past op het huis van de burens die een maand op vakantie zijn.
D Willem leent zijn boormachine uit aan zijn buurman die er geen heeft.
- 1p 13 Wat is volgens Shana Smeets de kracht van BlaBlaCar in Nederland?
BlaBlaCar is een bedrijf
A dat nog niet bestookt is met rechtszaken.
B dat open is over de winst die het bedrijf maakt.
C waarbij automobilist en passagier de kosten delen.
D waarbij je alleen ver van tevoren een autorit kunt bestellen.

- 1p **14** Wie bepaalt de kosten van een rit met BlaBlaCar?
A BlaBlaCar
B de automobilist
C de lifter
- 1p **15** In de laatste alinea staat de zin “Daar windt ze geen doekjes om.”
(regels 128-129)
Welke zin kan hiervoor in de plaats staan?
A Ze is daar wat vaag over.
B Ze maakt het mooier dan het is.
C Ze zegt het met enige twijfel.
D Ze zegt het precies zoals het is.
- 1p **16** Welke zin past het best bij de laatste alinea?
De laatste alinea geeft een
A advies aan BlaBlaCar dat automobilisten zich meer op het maken van winst moeten gaan richten.
B nieuw gegeven over het feit dat BlaBlaCar uniek is doordat automobilisten geen winst maken.
C oproep om lezers ook uit te nodigen om van BlaBlaCar gebruik te gaan maken.
D waarschuwing dat BlaBlaCar in de toekomst een rechtszaak kan verwachten.

Meerijden via BlaBlaCar als passagier – Jan vertelt...

Meerijden kan gemakkelijk via het carpool platform BlaBlaCar. Jan vertelt over zijn ervaring als passagier en zijn ritten richting Frankrijk.

Jan reist als passagier regelmatig naar Frankrijk met BlaBlaCar. Hij vertelt: “In het begin was ik wel wat huiverig om lifters mee te nemen, maar ik ben blij dat ik me bij BlaBlaCar heb ingeschreven. Bij elke rit is de eerste vraag – En wat doe je in het dagelijks leven? Dat is vaak het vertrekpunt van het gesprek en leidt vaak tot interessante nieuwe informatie. Opleidingen en voeding zijn gespreksonderwerpen die bij mij vaak terugkomen. In de afgelopen ritten heb ik veel bijgeleerd en leuke ontmoetingen gehad. Ik heb zelfs een vriendschap aan meerijden via BlaBlaCar overgehouden.”

Wat wil de maker van de website met dit voorbeeld bereiken?

- A lezers bewijs leveren dat BlaBlaCar succesvol is
- B lezers informeren over leerzame BlaBlaCar-ritten
- C lezers vertrouwen geven in BlaBlaCar
- D lezers via BlaBlaCar aan sociale contacten helpen

Tekst 5 Niet gebeld is niet gesolliciteerd

- 1p 18 Wat gebeurt er in alinea 1 en 2?
- A De schrijver beschrijft een voorbeeld.
  - B De schrijver geeft een samenvatting.
  - C De schrijver noemt een conclusie.
  - D De schrijver stelt een onderzoeksvraag.

- 1p 19 In de eerste zin van alinea 2 staat: "(...) dus komt ze er dit keer makkelijk vanaf." (regels 14-15)
Wat betekent deze zin?
- A Juliët heeft een nieuwe baan gekregen waarbij ze geen stress ervaart.
  - B Juliët heeft geluk gehad dat ze niet hoefde te bellen voor een nieuwe baan.
  - C Juliët heeft zonder moeite te doen een nieuwe baan gekregen.
  - D Juliët solliciteerde via e-mail en kon van tevoren bedenken wat ze wilde zeggen.
- 1p 20 Wat is het verband tussen alinea 3 en 4?
- A Alinea 4 bevestigt de uitspraak dat Juliët niet de enige met telefoonangst is.
  - B Alinea 4 geeft de oplossing voor het probleem van veel jongeren met telefoonangst.
  - C Alinea 4 laat zien dat het onjuist is dat het merendeel van de jongeren juist liever veel contact heeft via de smartphone.
  - D Alinea 4 noemt de eindresultaten van het onderzoek dat onlangs bij scholieren is gedaan.
- 1p 21 Onno Hansen zegt dat veel jongeren het eng vinden om offline, dus persoonlijk, te communiceren.
Hoe komt dat volgens hem?
Tijdens een persoonlijk gesprek
- A heb je geen tijd om uitgebreid over je antwoord na te denken.
  - B is er geen mogelijkheid om te laten zien dat je handig met nieuwe media omgaat.
  - C kun je niet snel reageren op andere berichten die via de telefoon binnenkomen.
  - D moet je voortdurend je aandacht bij het gesprek houden.
- 1p 22 In alinea 8 staat: "De digitale wereld is een tweede natuur voor ze geworden." (regels 98-99)
Wat wordt hiermee bedoeld?
- A dat alle jongeren van nature goed om kunnen gaan met sociale media
  - B dat jongeren altijd willen solliciteren door middel van appen
  - C dat jongeren het vanzelfsprekend vinden om snel op berichten te reageren
  - D dat veel jongeren uitsluitend gebruikmaken van digitale kanalen
- 1p 23 Welk kopje past het best boven alinea 8?
- A Appen
  - B Generatiekloof
  - C Toekomst
  - D Werkgevers

- 1p 24 Alinea 9 begint met: “Zolang de beslissers afgaan op aanbevelingen, open sollicitaties, uitzendbureaus en netwerkcontacten, adviseert Waasdorp die kanalen ook te gebruiken.” (regels 108-112)
Wie worden bedoeld met beslissers?
A jongeren
B netwerkcontacten
C uitzendbureaus
D werkgevers
E werknemers
- 1p 25 Wat is het doel van de telefoontraining voor Juliët?
De training is vooral bedoeld om
A haar beter met haar moeder te laten communiceren.
B haar het werk in het callcentrum goed te laten doen.
C haar te helpen een baan te krijgen bij het callcentrum.
D haar te helpen in de toekomst een baan te krijgen.
E haar van haar telefoonangst af te helpen.
- 1p 26 Een studente heeft een leuke vacature gelezen en wil solliciteren. Ze heeft deze tekst gelezen en stuurt Geert-Jan Waasdorp een Whatsapp waarin ze vraagt om een tip.
Welk Whatsapp-bericht zal Waasdorp terugsturen volgens de informatie uit deze tekst?
A Maak gebruik van een combinatie van online en offline middelen als je solliciteert.
B Wees beleefd als je belt en maak geen spelfouten in je sollicitatiebrief.
C Zorg dat je goed gekleed bent als je vooraf bij je toekomstige werkgever langsgaat.
D Zorg voor een origineel cv, want dan spring je er meteen als beste kandidaat uit.
- 1p 27 De tekst eindigt met een citaat van Juliët. (regels 142-146)
Hoe is dat citaat bedoeld?
Dit citaat is vooral bedoeld als een
A conclusie.
B oproep tot nadenken.
C samenvatting van de tekst.
D toekomstverwachting.
E voorbeeld bij het tekstonderwerp.

Schrijfpdracht

Situatiebeschrijving

Bij Nederlands hebben jullie de tekst 'Niet gebeld is niet gesolliciteerd' behandeld. Jullie praten door over het onderwerp van de tekst. Iedereen uit jouw klas weet wel een voorbeeld van een goed of heel slecht telefoongesprek te bedenken. Maar over wat nu een goed telefoongesprek is, wordt verschillend gedacht.

Sommige leerlingen geven aan dat het vooral belangrijk is om goed te luisteren tijdens het gesprek. Maar er zijn ook leerlingen die aangeven dat het vooral gaat om het bereiken van je doel. Voor sommige leerlingen is 'als de boodschap maar overkomt, het maakt niet uit hoe' het meest belangrijk.

Er zijn nogal wat verschillen! Jullie docent koppelt hier een schrijfpdracht aan. Hij stelt voor om een artikel te schrijven over wat volgens jullie een goed telefoongesprek is.

Je begint het artikel met een korte introductie van jezelf. Vervolgens vermeld je de aanleiding voor het schrijven van dit artikel. Daarna beschrijf je jouw ervaringen met bellen, bijvoorbeeld hoe vaak je belt of in welke situatie je liever een app stuurt in plaats van belt. Vervolgens geef je twee eisen waaraan volgens jou een goed telefoongesprek moet voldoen. Ook geef je een korte beschrijving van een telefoongesprek dat jij hebt gevoerd en waar je heel tevreden over bent. Je legt uit waarom jij zo tevreden bent over dit gesprek. Daarna geef je aan of bel-les op scholen ingevoerd moet worden, of juist niet. Je licht jouw keuze toe. Je rondt het artikel af met jouw idee over het gebruik van de telefoon in de toekomst.

13p **28 Opdracht**

Schrijf het artikel voor de schoolkrant. Gebruik daarvoor de gegevens uit de situatiebeschrijving en de tekst 'Niet gebeld is niet gesolliciteerd'.

Gegevens die niet in de opdracht staan, moet je zelf bedenken.

Besteed in jouw artikel aandacht aan de volgende punten:

- introductie van jezelf;
- aanleiding om het artikel te schrijven;
- beschrijving van jouw ervaring met bellen;
- twee eisen waaraan een goed telefoongesprek moet voldoen;
- beschrijving van telefoongesprek waar je heel tevreden over bent;
- uitleg waarom je zo tevreden bent over dat gesprek;
- jouw mening over het wel of niet invoeren van bel-les op school;
- toelichting bij mening;
- jouw idee over het gebruik van de telefoon in de toekomst.

Maak er een samenhangend geheel van en zet er een passende titel boven.

Zet je voor- en achternaam onder het artikel.

Let op: Zorg ervoor dat je tekst minimaal uit 100 woorden bestaat. Bij minder dan 100 woorden krijg je geen punten voor taalgebruik.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.